UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Stvdio Perfectionis Libri Dvo

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XXV. De causa finali Negotiationis spiritualis, nempe spirituali lucro; deque causa eiusdem efficiente: additis aliquot præceptis, quibus feruor & conatus noster excitetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-51132

Visual Library

ſtaugmentum virtutum: infundũtur nam- omnes virtutes ſupernaturales in prima minis iuſtificatione; ſed eo, quo eas accepi- s, manent ſtatu & gradu, niſi ſtudio, diligen- ac operibus augeantur. Itaque Negotiatio ſtra primum conatur nomina ſeu debita ſol- re, inopiam pellere; quæ Negotiationis tineę anguiſugæ ſunt: tum tota incumbit vt ſupel- augeatur, ornetur domus, theſaurus coacer- tur, denique mercator egregie ditetur ac no- litetur.

Negotiationis Studium virtutes acquirendi.

CAP. XXV.

e cauſa finali Negotiationis ſpiritualis, mpe ſpirituali lucro: deque cauſa eiuſdem efficiente: additis aliquot præceptis, quibus feruor & conatus noſter excitetur.

96. QVis ſit finis Negotiationis huius, facile cognoſcitur ex iis quæ diximus: quærit enim mercator lucrum; & ſane, ſi lucrum non ſperaret, labores non ſuſciperet. ſed lucrum temporale ſectatur, nos vero ſpirituale & æternum: at hoc quantum illo pretioſius! diamus pretium, illudque concupiſcamus. hac Negotiatione ſapientiam acquirimus, theſaurum profecto incomparabilem. at cuius pretij eſt ſapientiæ acquiſitio? *Neſcit homo pretium eius*, ait Iob, *nec inuenitur in terra ſuauiter* viuen-

Finis ſeu excellentia ac pretium Negotiationis ſpiritualis deſcribitur.

Iob 28.

viuentium. Non dabitur aurum obryzum pro ea,
nec appendetur argentum in commutatione eius. Non
conferetur tinctis Indiæ coloribus. nec lapidi ſardonycho
pretioſiſſimo , vel ſaphiro. Non adæquabitur ei
aurum & vel vitrum, nec commutabuntur pro ea vaſa
auri: excelſa & eminentia non memorabuntur compa-
ratione eius. Nõ adæquabitur ei topazius de Æthiopia,
nec tincturæ mundiſſimæ componetur. Quid lu-
lentius dici poteſt? quid mortalium excitet a-
ram cupiditatem , ſi hæc non excitent?
rum eſt homines oculos habere, hæc autem
videre nec intelligere; diuitias immortales
nere, perſequi fluxas ac fallaces.

Verum ſi ſedibus, ſceptris, purpura capi
hæc Negotiatio his maiora aſſequitur. Au-
Sap. 7. mus idipſum ab eo qui expertus eſt. *Præpoſui*
Sapiens. *illam regnis & ſedibus, & diuitias nihil*
duxi in comparatione illius, Nec comparaui illi lapidem
pretioſum: quoniam omne aurum in comparatione
lius arena eſt exigua, & tamquam lutum æſtimabitur
argentum in conſpectu illius. Venerunt autem mihi
nia bona pariter cum illa.

Excellentiam lucri huius paulo poſt idẽ
ſequitur prolixius. quidam enim præterea
tiis & virtutibus delectantur : has Negoti
noſtra cumulate arquirit, & longe præſtanti
Sap. 8. addit ergo Sapiens : *Hanc amaui & exquiſiui*
iuuentute mea, & quæſiui ſponſam mihi eam aſſumere,
& amator factus ſum formæ illius. Generoſitatem
lius glorificat contubernium habens Dei. Sed & om-
nium Dominus dilexit illam: doctrix enim eſt diſciplinæ
Dei, & electrix operum illius. Et ſi diuitiæ appetuntur

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ia, quid ſapientia locupletius, quæ operatur a? Si autem ſenſus operatur, quis horum quæ magis quam illa, eſt artifex? Et ſi iuſtitiam quis di labores huius magnas habent virtutes: ſobrietaenim & prudentiam docet, & iuſtitiam & virtuquibus vtilius nihil eſt in vita hominibus. Et ſi multinem ſcientiæ deſiderat quis, ſcit præterita, & de ris æſtimat. & poſt pauca: *Habebo propter hanc itatem ad turbas, & honorem apud ſeniores iuue- & acutus inueniar in iudicio, & in conſpectu poten- m admirabilis ero, & facies Principum mirabuntur tacentem me ſuſtinebunt, & loquentem me reſpint, & ſermocinante me plura, manus ori ſuo impont. Præterea habebo per hanc immortalitatem: & oriam æternam his qui poſt me futuri ſunt, relin*m. Hæc ſapiens.

Deus bone quis hominum auarus eſt, & non uetur ſancta cupiditate? quis ambitioſus, & Psal. 4. edecora non æmulatur? *Filij hominum, vſque-*o *graui corde, vt quid diligitis vanitatem, & quæ*mendacium? Plura de hac re dicerem, nisi mam partem prioris libri in hoc argumento ſequendo conſumpſiſſem. Magnum erlucrum eſt, euadere in dominum ſui, mūdoue & dæmonibus omnibus imperare, tot diuiis tantoque theſauro locupletari, quem nobis eræ ſacræ pollicentur; vt inſanum eſſe oporat aut inſenſibilem eum, qui hiſce promiſs non moueatur. Hic finis, hoc pretium eſt Negotiationis.

Negotiationis ſpiritualis cauſa efficiens.

37. Deinceps cauſa efficiens tractanda eſt. am opinantur nonnulli Deum eſſe: non male;

ſi tamen arbitrentur nobis eſſe expectandum,
donec Angelus è cœlo veniat, qui ſuauiter dor-
3. Reg. 19. mientes, velut alterum Eliam, excitet, vt come-
damus, bibamus, & magnis itineribus conte-
damus in montem Dei Horeb, grauiter fal-
tur. non omnibus promiſcue id contingit. Sol
Act. 2. Apoſtolis & paucis aliis miſſus eſt Spiritus ſa-
ctus in igne & linguis, viſibili ſpecie: ſolis Ma-
ſtella, quæ ſolis rotam vincebat decore ac lu-
ne, dux ad Bethlehem ſequentib. apparuit: ſo-
Matth. 2. *Exod. 13.* Iudæos nubes lucida per diem, & colum-
gnis per noctem, terram promiſſionis adeu-
perduxit. Fateor quidem; nemo eſt qui
manus vinciat, vt non poſſit quamplurima
lia aut etiam maiora conferre : non eſt ta-
via conſueta. Præſidia ſunt Eccleſiæ rel-
tum ad vitam animæ conſequendam, tu-
eam fouendam, augendam, & perficiend-
An gratia efficax efficiens cauſa ſit Negotiationis. Quapropter, etſi ſuperiori libro Deum Per-
ctionis auctorem ac reparationis parentem
ſcripſerimus, nolim ego eum habere diſci-
lum, quem cum ad negotiandum ſpiritua-
I. inuitarim, is mihi reſpondeat mandari impo-
bile: paſſionibus ad grauiſſima quæque pec-
nos deturbantibus imperari non poſſe : q
Deus nulli gratiam tribuat, niſi eam quam e-
cacem vocant; eam vero non omnibus dari,
iis ſolum qui ſecundum propoſitum vocati ſ-
ſancti, præter eam nullum auxilium noſſe p-
tium, quo à præcipitio & lapſu retineamu-
aut ad bene agendum inuitemur. Quid enim, ſi
nullum efficacem è cœlo motum ſentias; ſte-

tes

noctes & dies? libros pios non leges? Sacra-
ta non frequentabis? verbum Dei non au-
? carnem rebellem non coercebis? occaſio-
peccandi non fugies? manebis in peccato, 2.
congruam illam gratiam non habes? Non
n quoque libenter habebo diſcipulum, qué
eccati arguam, is mihi reſpondeat ſe non
uiſſe gratiam efficacem; ſe immerito plecti
reprehendi, cum tentationi reſiſtere non poſ
ſine gratia Dei congrua, quæ ad bene agen-
m prædeterminet; aliam vero non dari: ſi
eatur de præſentia Dei monita mea amplecti
amen quotidie inſtituere particulare; ſi om-
ſua ad Deum referre, ſenſibus frenum inii-
e, patefacere ac confiteri interiores atque
ditas cogitationes & tentationes; Religio-
ſuæ leges, ſui ſuperioris mandata, ordinem
nique ſeruare domeſticum; ad ſingula reſpon
ea, gratiam ſibi congruam deeſſe, nec aliam da
; hanc vero habere, in ſua non eſſe poteſtate.
Quidquid ſit de ea opinione, illa profecto inſti-
uto noſtro parum conuenit: imo cum olim
inter varios periculoſe ſerperet, occaſio fuit
Beato Auguſtino ſcribendi librum De gratia &
libero arbitrio ad Valentinum & cum illo Mo-
nachos. Quam vero hæc ſit viris Religioſis
PERFECTIONIS amatoribus impor-
una opinio, fuſe docet toto libro De correptio-
e & gratia ad eoſdem; de quo ſic in Retracta-
tionibus: *Rurſus ad eoſdem ſcripſi alterum librum,* Lib.2.c.67.
*quem De correptione & gratia prænotaui: cum mi-
hi nuntiatum eſſet dixiſſe ibi quendam, neminem cor-*
ripien-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ripiendum, ſi Dei præcepta non facit; ſed pro illo, vt fa-
ciat, tantummodo orandum. Quæ vox nata erat e
iſta de gratiæ efficacitate ſententia. Quid e
nim proficio in tradendis præceptis Perfe-
ctionis, in hortando homines ad fer-
rem, ad diligentiam impellendo, ſi non po-
quis excitari ſine gratia efficaci; nec ea habe-
ſi ab æterno Deus eidem præparauerit ac p
determinauerit immittendam certis mo-
tis & occaſionibus; & quidem ſic, vt numq
opus illud facturus ſit, niſi gratia illa volun
eius ita præueniat & præmoueat ac præd
minet? Quod ſi non fiat, certo mihi conſ
nullam omnino habuiſſe gratiam: alioqui, ſi
buiſſet, illa fuiſſet efficax, opuſque ipſum e
ſet.

Quid etiam talem hortor, cum ne h
quidem poſſim ſine periculo erroris, quem
Augustinus Pelagio merito attribuit? Si eti
nihilominus incitem ad Perfecti-
nis ſtudium, nec poſſit illud aſſequi, qu
gratia deſit congrua: ſi (inquam) hortando
mam, ſi vrgeam, vt viribus ſaltem naturæ
fectionis culmen petat ac conſce
reſpondebit me eſſe Pelagianum, cum ce
ſit, non modo nullum perfectionis
ne vel vnũ ſalutis opus ſine Chriſti grati
modo confici poſſe.

Tomo 6. & 7. variis libris.

138. Hæc quin commemorarem, prætermit-
tere non potui: cum enim quadam occaſio-
ne quempiam non meæ togæ perbenigne à
tio deterrerẽ: mihi is ſuccenſuit, exiſtimans m
niti-

onem meam reprehenſionem eſſe; quam
en pati tenebatur , & merito, quia repre-
ſibilis erat,& id ex officio meo mihi incum-
bat. Is erat vir pius, nec indoctus: ratus tamẽ
ibi iniuriam irrogari, quod quaſi reprehen-
retur, vbi nulla reprehenſionis cauſa ſibi ad-
e videretur; quandoquidem Deus omnibus
m gratiam non largiatur adeo congrue , vt
ccata vitari poſſint ; nec deeſſe qui idipſum
ceant ac conſtanter tueantur. Obſtupui, fa-
or,& ex animo indolui, grauiſſimis nefandiſ-
é peccatoribus videri ſentẽtias noſtras ſcho-
licas patrocinari; eoque ventum eſſe, vt nec
aſphemi, nec ii qui à S. Paulo capite primo ad
omanos depinguntur, homicidæ item,& præ-
nes profligati, in vtroque foro reprehendi
ſſint, quin patrocinium impietatis ſcelerũq;
orum ex Theologiæ petant fundamentis.

Qui ergo aliquid volunt proficere, ſen-
ant benignius, nihil non facile à nobis propo-
gratiam omnibus dari ſufficientem, vt quo-
die orare valeant, & dicere, *Pater noſter qui es in* Matth. 6.
lis, dimitte nobis debita noſtra , ne nos inducas in
tationem: hanc vero gratiam, parituram effi-
acem, vt Dei voluntatem faciamus, in tenta-
onem non inducamur. Et quamuis ad oran-
um, ad credẽdum, ipſi impares nos ſentiamus;
on impares tamẽ ſumus per eam gratiam, quæ
mnibus datur, ad dicendum: *Credo Domine, oro*
omine: ſed adiuua incredulitatem & infirmitatem
eam. quod ſi non poſſit, omnino non video
uibus præceptis quiſpiam aſtringi debeat, ſiue
diui-

diuinis, ſiue humanis; video autem poſſe quem-
libet reſpondere: Nihil poſſum ſine gratia effi-
caci; eam vero non habeo; parere ergo non
Philip. 4. mearum virium. Verum *omnia poſſum in eo*
me confortat. Facienti quod in ſe eſt, benigni
ſimus Dominus non denegat gratiam: pulſat
Apoc. 3. fores noſtras, vt ingrediatur, cœnetque no-
biſcum, & nos cum eo. Cum hac ergo g
tia ſufficienti, ad inchoandum feruor noſter
citandus eſt; præſidiaque arripienda,
Deus nobis Eccleſiæque ſuæ reliquit.

Cant. 7. 140. Quidam vero à recenti conuerſione
mo ardore feruntur, vt aſcendant in palma
apprehendant fructus eius: alij à feruore pr
conuerſionis in tepiditatem degenerant
denique, quid ſit feruor, vix vmquam ſun
perti. Primorum condicio admodum fa
bilis eſt, & profectui opportuna, ſi modo
ctorem admittant, & procedant prudente
pidorum negligentia ſuſcitanda eſt, excit
frigidorum, iiſdem pæne præceptis, quorum
liquot hic tradenda ſunt.

Præcepta quædam ad feruorẽ excitandũ.

1. In primis magni faciant PERFECTIO
decus & dignitatem: perpendant diligente
ex Salomone præcedenti capite & in ſupe
libro de excellentia, ſplendore, ac inſigni
ritatis fuſiſſime diſputauimus; ex hoc namq
damento cetera pendent.

2. Alterum præceptum eſt acquirendo feruori
doneum, vt in animo excitetur ingens am
PERFECTIONIS, tamquam ſummi boni quod
hoc mundo haberi poſſit: in quod tot e

cellen-

tiæ,pulchritudo,bonitas,diuitiæ & opes,
ę ac quies confluunt,vt præ illo lutum ce-
debeant æſtimari. 3.
ertium ex duobus hiſce promanat, vt totis
us,conatu,induſtria, cura, ac diligentia ad
ium virtutis capeſſendum , quod admo-
pretioſum reputamus , indefeſſe fera- *Vis amoris*
. Hoc facit amor , vt bonum, quod dili- *proſequen-*
oſſidere cupiat: ſi præſens non ſit, deſiderio *do bono cu-*
ur: & tanto quidem, quantus amor ipſe ſit. *pito.*
or ingens ingentem parit conatum ac deſi-
um, vt eleganter Auguſtinus. *Sicut amor* *In Pſal. 121*
it, immundus inflammat animam, & ad terrena *in procœmio*
piſcenda & peritura ſectanda vocat, & in ima
pitat, atque in profunda demergit: ſic amor ſan-
d ſuperna eleuat, & ad æterna inflammat, & ad
e non tranſeunt , neque moriuntur , excitat a-
m, & de profundo inferni leuat ad cœlum. Ha-
amen omnis amor vim ſuam, nec poteſt vacare a-
in anima amantis: neceſſe eſt vt ducat. Sed vis
qualis amor ſit? vide quo ducat. Non enim mone-
t nil ametis, ſed monemus ne mundum ametis: vt
, qui fecit mundum, libere ametis. Obligata e-
anima amore terreno, quaſi viſcum habet in pen-
olare non poteſt: mundata vero affectibus ſordidiſ-
s ſeculi, tamquam extenſis pennis, & duabus alis
lutis ab omni impedimento, id eſt, duobus præceptis
ionis Dei & proximi, volat. quo, niſi ad Deum aſ-
ens volando, quia aſcendit amando? Hæc Augu-
us. *Hom. 25. in*
Ex deſiderio ergo metiris verum conſtantē- *Euang. poſt*
amorem : qui ſi illico bono cupito non *initium.*

In Pſal 118. ad verſ. Defecit in ſalutare.

fruatur, affligit animam, auctore Gregor[io]: *Sancta deſideria*, ait, *dilatione creſcunt: ſi autem d[i]latione deſiciunt, deſideria non fuerunt.* In eande[m] ſententiam Ambroſius: *Quo diutius ab[ſens] deſideratur, eo expectantis deſideria maiori qu[a]* *vi amoris igneſcunt. Caro deficit, ſed cupidit[as]* *& augetur.* Conſtans ergo amor conſtanti d[eſi]derio fertur.

Perfectionis ſtudiũ atque amor terminum non habet.

Quid ſi deſiderium quidpiam aſſequit[ur] hoc genere, acquieſcet ne propterea? N[un]quam. aliquid obtinuit quidem; ſed vaſt[um] immenſumque eſt, quod amor iſte pro[ſequi]tur: duplex enim brauium ab amore qu[æritur,] in hoc mundo alterum, alterum in futuro [ſæcu]lo. Illud quod altero ſæculo poſſidebitur, [oculus] *non vidit, nec auris audiuit, nec in cor homin[um aſcen]dit*: cogitari poteſt, deſiderioque attingi; [re] vero, teneri, comprehendi, & pro magn[itudi]ne æſtimari à mortalibus non poteſt. Tan[ta au]tem eſt PERFECTIONIS vitæ huius [am]plitudo ac ſublimitas, vt, quocumque [se] conatus pertingat, culmen extremum n[on] aſſequatur: quin etiam eo ſe minus cep[iſſe] putabit, quo plus adeptus fuerit; deſide[rij] anguſtias boni adipiſcendi immenſitas [ob]irritat magis, & ad perſequendum prouoc[at].

1. Cor. 2. Iſaia. 64.

Quo ardore quærenda ſit Perfectio. Prou 2.

141. Verum quanto [ardore], quo ardo[re] tum bonum quæri debe[at]: *Si quæſieris eam* [(ſapi]entiam nempe) ait Salomon, *quaſi pecuni[am]* rum hoc eſt, vtriuſque obiecti boni fiat co[m]ratio: ſed ſatis ſit, ſi quis PERFECTION[EM] quærat, ſicut mortales ad pecuniam anhel[ant].

Quæ[re]

emadmodum hi, qui per inſaniam mente llati ſunt, non iam res ipſas, ſed paſſiones phantaſiæ vident: ita etiam mens auari, ſe- vinculis cupiditatis aſtricta, ſemper ſe au- , ſemper argentum credit videre, ſemper tus computat; aurum libentius quam ſo- intuetur; ipſa eius oratio & ſupplicatio ad minum, aurum quærit. Ita ergo inſanias ad uirendas opes ſpirituales, vt quidquid ege- , videris, audieris, pulchritudinem virtutis earis intueri, illam optare, illam comple-

Simile.

Ex omnibus lucrum aliquod quærito, ſiue anduces, ſiue bibas, ſiue ludas, ſiue domum as ſapientis, ſiue fatui ac dementis, ſuiſque iuijs ineptientis: ex omnibus fructum ali- em colligas ac reportes: in vno virtutis venu- tem comprobando, vitij turpitudinem dete- ndo in altero; imitando probos, iuuando in- iore; tibi de beneficio vocationis gratulā- Deo denique in omnibus agendo pro virib. tias, qui te è luto ſæculi huius nequam in ad- irabile lumen ſuum familiamque tranſtu-

12. Hoc quoque, pro quarto præcepto, à mercatorib. feruoris mutuari oportebit, quod uperiori libro expoſuimus, in multis, magnis, pretioſis rebus mercari: lucrum enim & ma- us eſt, & genus Negotiationis nobibilius atq; iucundius. Venditio magna eſt, omnia ſua di- trahere, ac pauperib. Christi amore, diſtribue- , contractus excellens corpus ſuum in perpe-

Præceptū. 4. Mercari in reb. pretioſis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tuam caſtitatem æterno Sponſo tradere: nob
merces ſunt, potentias animæ, imo & anim
ipſam in obſequium diuinę Maieſtatis tra
re; vitam omniaque mundi ſolatia, aman
Domini Ieſu Chriſti cauſa profundere, an
mi præparatione, aut re ipſa: omnia ſtudia,
ctus, ac deſideria in vnum Deum,
quam fidiſſimum amicum redigere, in e
perpetuo amoris nexu concludere. Hæ
gotiatio, vt rerum magnarum multarum
fructum parit incomparabilem: ei vero
dimus, qui luculenter pretium perſolu
differt ad horam; magiſque lucro noſtro
profectu ſuo, quia nulla re indiget, de
tur.

Præceptum 5. In omnibus rebus eſſe merendum ac quærendam Perfectionem.

143. Locupletes quoque mercatores (
mum præceptum ſubiiciamus) plures m
diuerſis locis tenent per inſtitores. E
negotiemur non modo per nos, ſed pe
cumque alios, vbique locorum, quibus D
ſequium promouere poſſumus: ſiue co
ſiue auctoritate, ſiue ſubſidiis temporalib
tera quæ ad feruorem augendum ſpectan
tenda erunt ex tribus ſuperioris libri cap
finalibus, & ex iis quæ in poſterum dictu
mus. qui enim feruorem amiſerunt, quiq
adepti nondum fuerunt, hi ſine labore a
rent numquam: nam etſi Deus peccata no
mittat, quibus feruor ipſe extinctus eſt: rec
rationem tamen illius, labori ac diligentiæ
ſtræ relinquit. Sine labore terra ante peccat
Adamo flores fructuſque pariebat eximios:

no

ic,perdita Dei amicitia. Roſas teſte Baſi- *In Hexam. homil 5. ſub med.*
ne ſpinis non inuenies, vt ante primi homi
pſum: nec proferet ſuos terra ſine ſudore *Gen. 3.*
s:imo *ſpinas & tribulos germinabit tibi*, quos
s euellere: terram deinde arare ac fatigare
ſum eſt: oportet ſerere, occare, metere: de-
e *in ſudore vultus tui veſceris pane* tuo. Si no- *Ibidem.*
m agitur: virtutes nullæ nunc afflulgent ſi-
inis vitiorũ pungentibus. Euelli eas prius
s eſt, & aratro mortificationis cordis noſtri
m proſcindi, ſemẽ virtutum ſpargi, & ſurcu-
nſeri fructuoſos: quos cum auxeris, fa-
atem indues & feruorem. Et hæc qui-
n de cauſa efficiente noſtræ Negotiatio-

CAP. XXVI.

*gotiationis ſpiritualis cauſa formalis ex-
catur; cum induſtria prima quæ eſt re-
ta intentio, & ab aliis intentionib.
duabus diſtinguitur.*

Ars Negotiationũ neceſſaria, ab exemplo mercatorũ.

A D formam Negotiationis multa referun-
tur, quæ in ipſa arte concluduntur: ſua e-
n cuiuſque diſciplinæ ars eſt, vitæ autem ac
gotiationis ſpiritualis nobiliſſima. Ars ve-
longa experientia collecta, certis præceptis
ue obſeruationibus continetur: quas dum
uitur mercator, rem magnam præſtat:
m perdit is, qui ſine arte temere progre-